

## MELCION MATEU

### Per una poesia desterrada

Escriure poesia en uns temps en principi ingrats per al gènere, i fer-ho a més en català, en el que és, definitivament, una situació excepcional si no del tot agònica, comporta sovint una sèrie d'interrogants i fins i tot maldecaps a aquells que la practiquen. La primera és una qüestió important per als qui es proposin crear una poesia vertaderament contemporània. La segona, una qüestió que ateny no sols als catalans, sinó a tots els escriptors que conreen una literatura que no té pàtria.

Una poesia contemporània –i per tant, viva– no pot ser folklòrica si es mou en uns circuits on el folklore és una activitat ritual fossilitzada, i per tant, morta. L'endogàmia pel que fa als models literaris i les vies de difusió redueixen la poesia a un ritual fossilitzat. El mort i el qui el vetlla. Les capelletes. No ens enganyem: el jocfloralisme és un fòssil folklòric.

Una altra cosa és el que un poeta decideixi fer amb el folklore viu, amb la tradició popular. Penso que té l'obligació d'estar atent a quines són les formes en què la tradició popular, oral o no, es manté viva, sia les glosses mallorquines, el rap, el cinema o la televisió. La llengua viva i els seus vehicles. Un poeta ha de saber què vol fer amb aquests materials. I aquí no importa si la llengua és catalana o no, ni si la poesia és en vers, en prosa, tipogràfica o sonora.

L'elecció de la llengua, en un autor, hauria de ser tan natural, i alhora tan adquirida, com en un músic l'elecció de l'instrument. És el músic el responsable de com soni l'instrument.

Dit això, em sembla clar el que un escriptor no pot fer. No pot culpar el país de les seves mancances individuals. No pot culpar la llengua de les seves rellicades. Pot, és clar, canviar de país, canviar de llengua: ho feren Llull, Turmeda i, modernament, Pere Gimferrer. Pot crear, fins i tot, el seu propi país i la seva llengua.

Un escriptor, realment, no té pàtria: crea la seva pàtria. Com la Sepharad d'Espriu o com «la vasta comunitat que acull, en un mil·lenari, els seus, els provençals i els toscans», de la qual parlava Foix i on se sentia com a casa. Com els poemes visuals de Brossa, com els poemes que ja no són «poemes». Com la poesia d'Arnau Pons, que encara n'aprenem l'idioma. La poesia –aquí, allà, on sigui– no té pàtria: és pàtria.

No cal fer poesia per al país. Cal fer una poesia que sigui país. Una poesia que no s'importa ni s'exporta, perquè simplement és, acull els seus lectors. Un territori en un continent. Una illa d'un vast arxipèlag. És un moment feliç per a la dispersió. El moment d'una poesia desterrada.

Ilha de Santa Catarina  
Brasil, 2009

## ELS 100 NOMS DE DÉU

Déu no existeix: en alguns moments  
ho semblava Charlie Parker.  
Jesucrist clarament hi tenia certa retirada  
i ho era de vegades aquell amor meu  
quan s'ajeia i els pits li miraven el cel.  
Déu no és ningú, només una paraula  
que es diu de tant en tant en les 100 llengües majoritàries.  
(Dir «la paraula de Déu» és redundant  
perquè Ell és tan sols una paraula  
pronunciada amb èxtasi o al final d'alguns renecs.)  
O potser ho era aquell mamut congelat,  
la petjada o l'ou de dinosaure.  
Déu podria ser alguna cosa com l'aire  
que s'inhala o s'exhala cada tres o cinc braçades quan es neda.  
Ho podria ser el silenci que ens desperta en la nit  
o la llum que ens confon en la cova submarina,  
etc., etc., etc.  
Ho podria ser jo quan escric aquest poema,  
per això només és un gust no ser ningú,  
per això només és un gust no pertànyer a ningú.

## MODUS VIVENDI

És esgotador, això de sortir a córrer amb guants de boxa per les  
avingudes de Queens;  
fumar en pipa, amb un aire interessant.  
M'estimaria més no haver de fer de bus diumenges i festius (estan  
fets un fàstic tots els molls de Manhattan!).  
Ei, si passes per casa abans de mitjanit, pots fer el favor de baixar a  
comprar hamburgueses (sisplau i si passes per casa)?  
Estic cansat de ser un ocell, de ser dona i ocell, àliga o sirena;  
dels turistes que es volen fer una foto amb mi;  
d'anar carregat amb paquets que no són meus i que acaben oblidats  
en algun taxi;  
de llegir atentament els anuncis del metro;  
d'empaperar els carrers amb el currículum: he estat home, he estat  
màquina, he estat bèstia.  
En què he de convertir-me avui per sobreviure?